

Al servei de la gent: cinc obres d'Albert Faus

CONSTRUCCIÓ AMB TERRA

La construcció d'aquest taller de formació professional per a dones al poblat de Boassa es du a terme amb murs i voltes de maons de terra revestits amb argiles de colors. Realitzat amb Fernando Agustí.

GIOVANNI QUATTROCOLO

MOLTA LLUM SENSE FER MAL

Es van reaprofitar uns panells de policarbonat del desmuntatge d'una veranda a Madrid per a les finestres i unes lluernes que potencien la ventilació i la il·luminació natural.

ALBERT FAUS

DIGNIFICAR EL QUE HI HA

La intervenció dignifica i dona caràcter a un edifici existent sense interès arquitectònic, i un mur exterior davant l'ampliació de l'edifici genera un pati obert per als familiars.

ALBERT FAUS

UN CASA EN UN ORFENAT

Les grans dimensions de la doble coberta d'aquesta casa per a nens orfes amb necessitats específiques a Ouagadougou permet mantenir la construcció protegida del sol i la pluja.

GIOVANNI QUATTROCOLO

COM A LES CASES DEL POBLE

La disposició dels diferents cossos (aules i administració) jerarquitzava l'espai segons el seu grau de privacitat, inspirant-se en el que succeeix als habitatges tradicionals de la regió.

ALBERT FAUS

Més de cent dones van treballar en la recuperació dels arrebossats al poblat de Tangassogo. TONI CUMELLA / MUSEU DE GRANOLLERS

L'art africà de mantenir l'esplendor dels edificis

El Museu de Granollers exposa la recuperació d'uns arrebossats pintats a Burkina Faso finançada pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

TEXT **A.R.T.**

A les ciutats europees és més habitual restaurar un edifici quan està força deteriorat que fer-hi tasques de manteniment periòdicament. En canvi, això sí que forma part de l'arquitectura tradicional, on emblanquinat un casa cada any és gairebé un ritual. Els habitatges del poble Kassena, al sud de Burkina Faso, es caracteritzen per unes sanefes negres, i l'arquitecte Albert Faus i el ceramista Toni Cumella van ser decisius en la recuperació dels arrebossats tradicionals a la concessió Allou-Sana, al poblat de Tangassogo del municipi de Tiébélé. Tot va començar en un viatge pel sud de Burkina Faso el 2017, després van aconseguir finançament del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) i ara el Museu de Granollers ha coproduït amb el COAC una exposició del procés, titulada *Per durar*. "Les obres es van fer en 15 dies i hi van participar més d'un centenar de dones de l'entorn que venien a peu", recorda Toni Cumella, que també és l'autor d'algunes de les fotografies exposades. També se'n poden veure de la reportera Anna Mas, i a més l'exposició inclou mostres de materials i eines, aquarel·les d'un altre participant en l'expedició del 2018, l'escenògraf Jordi Castells, i una maqueta del poblat realitzada per la ceramista Carme Balada.

El comissari de la mostra és l'arquitecte Carlos Quintáns, que va ser el co-

missari del pavelló espanyol a la Biennial de Venècia del 2016, premiat amb el Lleó d'Or. "Com que estan fetes de terra, l'erosió de l'aire i les inundacions durant la temporada de pluges malmeten les construccions. L'arquitectura de Tiébélé es torna vulnerable i s'ha d'anar mantenint per protegir-la dels perills i del desgast que rep periòdicament. Parlant de quelcom tan llunyà com l'arquitectura de la cultura Kassena i del manteniment que se'n fa perquè duri -diu Quintáns-, estem parlant de nosaltres i de la manera com hem d'atendre la prolongació de la vida del que ens alberga, i com fer-ho amb les mans que tenim a prop i amb els materials de què podem disposar pràcticament sense desplaçar-nos".

Un procés molt laboriós

El procés de recuperar els arrebossats va ser molt elaborat. "L'organització de la feina és complexa i cal preparar les superfícies de les parets, recobrir-les i pintar-les, preparar els materials, aplicar-los, allisar les superfícies a mà o amb altres eines específiques, segons l'acabat desitjat", explica Quintáns en el seu text per a la mostra. "Els intercanvis de coneixements i la transmissió de la cultura Kassena que tenen lloc encara avui dia han aconseguit que aquestes tècniques tradicionals es conservin, i també n'han salvat els patrons dels dibuixos i el seu significat. L'arquitectura realitzada amb mitjans limitats assoleix

capacitats expressives molt altes", subratlla el comissari. Pel que fa als motius decoratius de les construccions dels Kassena, són "geomètriques i repetitius" i també n'hi ha que inclouen "referències antropomòrfiques", com recorda Quintáns.

L'interès de Toni Cumella per l'arquitectura de terra es remunta a "l'empremta molt profunda", com diu ell mateix, que li va produir el 1982 l'exposició del Centre Georges Pompidou *Les architectures de terra*. També el va impactar la recuperació de les pintures. "Vam tenir el privilegi de conviure amb les més de cent dones que hi van posar el seu saber i el seu treball enmig d'un ambient alegre i distès, procurant passar tan desapercebuts com fos possible", recorda al text que va escriure per a la presentació de la mostra.

Un dels trets de la feina que li va cridar l'atenció va ser com estava organitzada. "No vam veure qui manava, només que les dones grans marcaven la pauta", explica Cumella. "La tradició passa de les mares a les filles -afegeix-. Els homes s'encarreguen de la construcció i les dones de la decoració". També les eines, com una mena d'aixada per allisar la façana o els pinzells, que estan fets amb plomes de pintada. "El que és accessible a Tangassogo és la terra, els excrements i alguns minerals. Les eines són molt elementals, gairebé prolongacions de la mà", conclou Quintáns. ♦